

Příklad

Pro která $a \in \mathbb{R}$ je zobrazení $f_a : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ na?

$$f_a(x, y) = (ax + y, (3a + 4)x + ay)$$

┌

Řešení

Aby zobrazení bylo na, musí ke každé dvojici $(B, C) \in \mathbb{R}^2$ existovat dvojice $(x, y) \in \mathbb{R}^2$. Tedy dostáváme SLR:

$$\begin{aligned} ax + y &= B \\ (3a + 4)x + ay &= C \end{aligned}$$

V případě $a = 0$ se $(x, y) = (\frac{C}{4}, B)$, tedy pro $a = 0$ je na. Jinak upravíme do odstupňovaného tvaru:

$$\begin{aligned} ax + y &= B \\ 0x + \left(a - 3 - \frac{4}{a}\right)y &= C - \left(3 + \frac{4}{a}\right)B \end{aligned}$$

Nutnou podmínkou nekonečně mnoha řešení SLR je, když $C - \left(3 + \frac{4}{a}\right)B = 0$, avšak když např. zvýšíme C o jedna a B nechám, výraz nulový už nebude (a naopak by SLR neměla řešení, pokud koeficient u y v druhém řádku bude 0), tedy tudy cesta nevede.

Jak víme, tato SLR bude mít 1 řešení, pokud koeficient u y v druhé rovnici bude nenulový. To nebude právě když:

$$\begin{aligned} a - 3 - \frac{4}{a} &= 0 \\ a^2 - 3a - 4 &= 0 \\ a &= \frac{3 \pm \sqrt{9 + 16}}{2} = \{4, -1\} \end{aligned}$$

└ Tedy zobrazení je na pro $a \in \mathbb{R} - \{4, -1\}$

Příklad

Označme $O_p : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ osovou symetrii podle přímky p a $O_q : \mathbb{R}^2 \rightarrow \mathbb{R}^2$ osovou symetrii podle přímky q .

$$p = \{(0, 1) + t(1, 0) \mid t \in \mathbb{R}\}, q = \{(x, y) \in \mathbb{R}^2 \mid -x + y = 1\}$$

┌
Příklad (a)

Najděte obraz bodu (x, y) při zobrazení O_p a při zobrazení O_q . (Zde stačí geometrický argument.)

┌
Řešení

Zobrazení O_p je osová symetrie podle přímky $y = 1$, tedy každý bod posuneme o $(0, -1)$ zobrazíme v osově symetrii podle osy x ($(x, y) \rightarrow (x, -y)$) a posuneme zpět o $(0, 1)$. Tj. výsledné zobrazení je $(x, y) \rightarrow (x, y - 1) \rightarrow (x, -y + 1) \rightarrow (x, -y + 2)$.

Zobrazení O_q je osová symetrie podle přímky, která je přímkou $x = y$ posunutou o $(0, 1)$, tedy každý bod posuneme o $(0, -1)$ překlopíme podle $x = y$ ($(x, y) \rightarrow (y, x)$)^a a posuneme zpět o $(0, 1)$. Tj. výsledné zobrazení je $(x, y) \rightarrow (x, y - 1) \rightarrow (y - 1, x) \rightarrow (y - 1, x + 1)$.

^aOsová souměrnost podle $x = y$ zobrazuje osu x na osu y .

└┐
┌
Příklad (b)

Najděte obraz bodu (x, y) při složených zobrazeních $O_q \circ O_p$ a $O_p \circ O_q$.

┌
Řešení

Zobrazení prostě složíme:

$$(O_q \circ O_p)(x, y) = O_q(O_p(x, y)) = O_q(x, -y + 2) = (-y + 2 - 1, x + 1) = (1 - y, x + 1)$$

$$(O_p \circ O_q)(x, y) = O_p(O_q(x, y)) = O_p(y - 1, x + 1) = (y - 1, -x - 1 + 2) = (y - 1, 1 - x)$$

└┐

┌
Příklad (b))*

Zkuste také (mimo soutěž) uhádnout, o jaká zobrazení se jedná, a odhad dokázat.

┌
Řešení

Protože obě přímky prochází bodem $(0, 1)$ tipl bych si, že složené zobrazení je rotace kolem bodu $(0, 1)$ (a podle úhlu svíraného přímkami, že je o $\frac{\pi}{2}$). Dokážu to tím, že si převedu rovinu do komplexní roviny: $(x, y) \rightarrow x + iy$, posunu bod $(0, 1)$ do počátku $(-i)$, orotuji o $\frac{\pi}{2}$ ($\cdot(\pm i)$) a vrátím počátek o bodu $(0, 1)$ $(+i)$:

$$(x, y) \rightarrow x + iy \rightarrow x + i(y - 1) \rightarrow ix + (-(y - 1)) \rightarrow i(x + 1) + (1 - y) \rightarrow (1 - y, x + 1)$$

$$(x, y) \rightarrow x + iy \rightarrow x + i(y - 1) \rightarrow -ix + (-(-(y - 1))) \rightarrow i(-x + 1) + (y - 1) \rightarrow (y - 1, 1 - x)$$

└┐ A opravdu, dostanu obě složená zobrazení.